

Da li se ponositi porazom?

Poraz – ponos ili buđenje?

Zašto ponos porazom? Otkus ponos sa porazom? Zar to ne pokušavaju i neki sportski klubovi kada izgube utakmicu? Zar ne krive sudiju? Zar ne krive teren? Zar katkada ne krive igrače drugih timova, što su više trenirali? Otkud izjava: bili smo bolji, ali smo izgubili? Zašto je ipak ovakvih izjava u našem sportu sve manje? Zašto ih je bilo mnogo više prije 10-15 godina? Da li možda i zbog toga što je sport ranije ušao u međunarodnu konkurenciju, što je sport osjetio zadah otvorenosti? Ili što su takmičenja postala sve jača i sa više domaćih ili stranih učesnika? Da li smo ipak u sportu zahvaljujući i otvorenosti i međunarodnoj konkurenciji, prevazišli logiku pravdanja poraza i veličanja morala gubitnika?

Ako to možda i jeste prevaziđeno u sportu, da li smo to prevazišli i u politici? Zar svaki čas nemamo izbore, odnosno „takmičenje“ pojedinaca i političkih timova? Zar već nemamo ligu u političkim izborima, koja postaje redovnija i češća nego takmičenje u pojedinim sportovima? Šta je ipak sporno u ovom političkom takmičenju? Da li su to možda neke poruke koje se čuju tokom i nakon takmičenja? Da li je politika oblast u kojoj nema nedozvoljenog? Da li svako može obećavati šta mu padne na pamet? Zar predsjednički kandidati nisu obećavali sve sem ono što je u djelokrugu njihovog posla? Kako bi izgledalo kad bi učesnici takmičenja za kup Crne Gore obećavali da će osvojiti Ligu šampiona? Da li možete zamisliti da vaterpolisti obećavaju da će osvojiti šampionsku titulu u odbojci? Zar to ne bi bilo i smiješno i neozbiljno? Zar ne bi logično bilo da je to smiješno i nelogično? A zašto to isto nije smiješno i nelogično u politici? Zašto se to prihvata uz komentar: pa to je politika? Da li oblast koja utiče na način razmišljanja ljudi, na njihov moral, može biti tako abolirana? Zašto je to tako? Da li je možda odgovor u tome što se na taj način spuštaju i lične granice i kriterijume u svakodnevnom poslu i ponašanju? Da li shvatamo koliko politika utiče na način razmišljanja „prosječnog“ građanina? *Da li shvata da ako je u politici sve dozvoljeno, nije sve dozvoljeno i u zdravstvu, obrazovanju, pravosuđu*

Da li to rezultat činjenice da je sport zdrav, pa se svaka devijacija odmah primijeti, dok je politika toliko bolesna, da se mnogi bolesni simptomi više i ne primjećuju? Zaista, da li smo jednu malu zajednicu (650.000) zarad toliko surove borbe za vlast pretvorili u mehanizovano političko društvo?

Zašto ovo društvo kroz dominaciju politike pretvara u društvo bez ideja, u društvo impotencije? Da li se u tom političkom takmičenju čuju neke nove ideje, sem demagoških fraza i birokratizovane pameti? Kako jedno takmičenje, koje više liči na borbu gladijatora nego na

borbu političkih ideja utiče na javno mnjenje? Kako utiče na biznis? Kako utiče na mlade ljude? Zar ne osjećamo opasnost da se mlada generacija „zarazi“ ovim virosuom „birokratske pameti“, tzv. sveznalačke pameti? Da li je npr. najveći stepen znanja i intelekta u Crnoj Gori danas izjava: mi smo za evroatlanske integracije? Da li smo to pretvorili u ideološku borbu ili čak pretvorili u neku novu religiju? Da li smo od svih tih zastupnika čuli da nam objasni ideju EU? Da li su makar stručnjanci, da ne kažem kompetentni, objasnili šta to znači? Šta to znači za mlade ljude? Šta će to značiti za njihove karijere? Da li i ko ima pravo da daje lažni horizont blagostanja da će sve doći samo po sebi? Da li im je neko od propagatora objasnio kako i šta da rade da iskoriste šansu, koju im zaista pruža EU? Da li smo kod mladih ljudi razvili taj kritički odnos da npr. primijete da makar 2/3 onih koji su propagatori EU neće moći da ispune standarde na svom današnjem poslu?

Da li političko takmičenje ima i druge vidove uticaja na način razmišljanja koji ugrožava biznis?

Da li je ponašanje poraženih na principu: *poraz je moralan i pošten, pobjeda je nemoralna i nepoštena*, moguć u biznisu? Zašto uvijek sumnja u pojedinca i uspješnog, a naklonost ka gubitniku? Da li je to put ka napretku? Da li je rješenje za trgovinu npr. Voli ili Mex (pominjem ih jer poštujem kvalitet njihovog preduzetničkog pregnuća) da se bore kuknjavom i optužbama protiv dolazeće konkurencije? Ili je možda potreban pogled na sebe, u sebe, u svoj rad i unapređenje svog rada? Zašto se ne prihvata logika tržišta: vrijediš onoliko koliko je neko spreman da plati (ili glasa) za tvoj proizvod? Da li ima razlike između glasača i potrošača? Zar svako od nas kao potrošač koji kupuje Nikšićko pivo nije glasao za Nikšićku pivatu, a nije glasao za Apatin, Hajneken, Bavariju,...? Ko ima pravo da me kritikuje zbog mog izbora? Ko smije da kaže: vi potrošači ste glupi, ne znate da je Bavarija bolja od Nikšićkog piva?

Zar to nije isto kao kad političar kaže da su glasači glupi, što ne glasaju za njega nego za njegovu političku opoziciju? Da li se za tržište može reći da je glupo? Da li se to onda može reći i za demokratiju? Zar suština demokratije nije tržište? Drugim riječima, shvatamo li da je tržište najidealniji mehanizam koji je proizvela ova civilizacija? Zar demokratska većina kod donošenja bilo koje odluke nije rezultat tržišnog principa da pobjeđuje bolji, odnosno predlog za koji glasa (kupi ga) većina? Zar je logično da je neko protiv tržišta, a za demokratiju? Zar to nije pokazatelj nerazumijevanja logike takmičenja odnosno nespremnost da se pojedini oslobode i svog ogledala i da prihvate tržišno ogledalo? Kada će se shvatiti da je tržište mehanizam preko kojeg drugi procjenjuju našu vrijednost?

Da li neko razumije kako ova sve-dozvoljena politička metastaza utiče na formiranje načina razmišljanja, kako na biznis? Da li se neko zapitao zašto pada broj firmi koje se osnivaju u Crnoj Gori? Da li su i sve-dozvoljene političke izjave koje kvare zdrav duh i preduzetnički nerv čovjeka ključni razlog tome?

Zašto je u politici pobijedjeni uvijek prevaren i moralan, a pobjednik nemoralan?

Šta je ključna poruka ovog teksta?

To je pitanje: da li se razumije da zarobljenost društva sve-dozvoljenom politikom utiče na način razmišljanja ljudi u tom društvu? Zar taj politikom „zarobljen um“ (Česlav Miloš) ipko šroizvodi

sve-dozvoljena politika može biti osnov napretka u globalnoj ekonomiji? Kako „slavljenje poraza“ i veličanje gubitnika utiče na biznis i shvatanje biznisa? Da li se u tržišnoj ekonomije može slaviti gubitnik u biznisu ili on neminovno nestaje sa scene? Da li se može veličati gubitnik u tržišnoj demokratiji?

Da li je i biznis odvojen i nezavisan od sve-dozvoljene politike? Da li je ne-održavanje riječi i obećanje dio logike biznisa i da li se sa tom logikom može opstati na tržištu? Da li smo se zapitali zašto pada broj novo-osnovanih firmi u Crnoj Gori? Da li su i sve-dozvoljene političke izvjade koje kvare zdrav duh i preduzetnički nerv, jedan od ključnih razloga tome? Da li su i mnoge barijere biznisu upravo rezultat načina razmišljanja kojeg stvara sve-dozvoljena politička metastaza?